Nr. 64.

KURYER LITEWSKI.

w Wilnie w Piątek dnia 2 Czerwca v. s. 1833 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg dnia 24 maja.

Dnia dzisieyszego, o godzinie 7ey zrana, NAYJAŚNIEYSZA CESARZOWA JEYMOŚĆ, z Pałacu na *Jelagińskim-Ostrowiu*, raczyła wyjechać do *Rewla*. W Orszaku NAYJAŚNIEYSZEY PANI znaydują się, JO. Minister CESARSKIEGO Dworu, Xiążę P. M. *Wołkoński*, Hrabia J. L. *Woroncow-Daszkow*, i Leyb Medyk Doktor *Rauch*.

Sankt-Petersburg dnia 25 maja.

Wczasie Naywyższego JEGO CESARSKIEY Mości pobytu w Dyneburgu, d. 19 maja, po odbytym przeglądzie woysk 1go Korpusu pieszego, zaproszeni byli na obiad do stołu CESARZA JEGOMOŚCI, wszyscy Jenerałowie, Dowódzcy Brygad Artyleryi i Dowódzcy półkow, Witebski Cywilny Gubernator i Marszałek Gubernialny Dworzaństwa.

D. 20 zrana, NAYJAŚNIEYSZY PAN raczył czynić ćwiczenia Łubieńskiego półku Huzarów i dwóch kompaniy konney Artylleryi, z których był zupełnie zadowolony.

D. 21 w dzień Stey Tróycy, CESARZ JEGOMOŚĆ raczył słuchać Mszy ś. w Soborze Narodzenia Pańskiego, po które ybyła parada poświęcenia i wystawienia bandery twierdzy Dyneburga. Ku końcowi Mszy ś. Grenadyerski batalion saperów, i pułki 2giey Dywizyi pieszey zajęły mieysca na głównym wale, przy wyyściu processyi z Cerkwi, nayblizszy batalion oddał honory przez odgłosy muzyki i bicie w bębny, co dopełniali i inne bataliony w miarę przybliżania się processyi, która, po poświęceniu wody, i samego mieysca wystawienia bandery, obeszła wał cały przez szeregi wojowników. Kapłan pokropił ich wodą święconą, a wojownicy witali JEGO CESARSKĄ Mość radośnemi i grzmiącemi okrzykami ura! odgłos dzwonów, muzyka, bicie w bębny, huk dział, radośne wykrzyki wojowników, wszystko to, stawiło widok prawdziwie czarujący.

Przy tém okoliczność nadzwyczayna zasługuje na szczególną uwagę: po niejakim czasie zimney i suchey pogody, dzień poświęcenia był ciepły i spokoyny, i w tęż chwilę, kiedy Kapłan zaczął kropić banderę wodą święconą, Niebo samo pokropiło ją z wysokości lekkim i ciepłym deszczem;— z podniesieniem bandery deszcz ustał, i nanowo zajaśniało słońce. Zdarzenie to, jakby zwiastun szczęśliwości Dyneburga, napełniło wszystkich obecnych uczuciem wdzięczności ku Stwórcy.

Podczas Naywyższego przebywania w Dyneburgu, CESARZ JEGOMOŚĆ raczył zaymować się z PP. Jenerał Gubernatorami, Xięciem *Chowańskim* i Xięciem *Dołhorukim*, sprawami powierzonych im Guberniy; raczył oglądać szpitale, zą porządek i urządzenie w nich raczył oświadczyć Naywyższe zadowolenie.

D. 20 wieczorem i 21 przed obiadem, NAYJAŚNIEYSZY PAN raczył oglądać pułki 2rey i 3ciey Dywizyy pieszych w nowym ich składzie, których sformowaniem, równie jak oporządzeniem ludzi, zupełnie był zadowolony.

D. 21 po obiedzie, na który zaproszeni byli wszyscy Jenerałowie, CESARZ JEGOMOŚĆ o godzinie 6tey wieczorem raczył wyjechać z Dyneburga i przybył do Rygi d. 22 o godzinie 11tey zrana w pożądanym stanie zdrowia.

Sankt Petersburg d. 26 maja.

NAYJAŚNIEYSZA CESARZOWA JEYMOŚĆ, w podróży z Sankt-Petersburga do Rewla, raczyła przybydź do miasta Jamburga d. 24 maja o godzinie 5tey wieczorem, i po odmianie koni, udała się w dalszą podróż traktem do Narwy.

Tegoż dnia o pół do 6tey, NAYJAŚNIEYSZA PANI przybyła do stacyi pocztowey w Narwie i po odmianie koni udała się w drogę w pożądanym stanie zdrowia; w Cerkwi Znaku Krzyża Sgo, CESARZOWA JEYMOŚĆ ucałowała Krzyż Pański.

(*Art. urzęd.*)

— Donieśliśmy już (K. L. N. 59) o nastałym 11 z. m. Otwarciu Wystawy Płodów Rękodzielniczych Rossyyskich. W dniu pomienionym, po zaniesieniu do Pana Boga modłow i pokropieniu Wodą Święconą całego mieysca, otworzoną została Wystawa dla Publiczności, o godzinie 12tey południowey. Zgromadzenie odwiedzających było niepoliczone: zadowolenie ich, na ten widok doyrzewania Rossyi w postępach ku pomyślności, jest niewypowiedziane. Zostawując sobie poźniey ogłosić szczegółowe opisanie tey Wystawy, przestajemy teraz na doniesieniu o rozkładzie jey przedmiotów: *Sala pierwsza. Oddział 1szy.* Metalle i z nich wyroby: czugunne, żelazne, stalowe i miedziane. *Oddz. 2.* Machiny. *Oddz. 3.* Narzędzia matematyczne, fizyczne i chirurgiczne. *Oddz. 4.* Preparata chemiczne. *Oddz 5.* Cukier i syrop. *Oddz. 6.* Mydło. *Oddz. 7.* Swiecy łojowe i woskowe. *Oddz. 8* Pojazdy. *Oddz. 9.* Papier do pisania i obicia. *Oddz. 10.* Wyroby: płócienne, półpłócienne i pieńkowe czyli lniane i konopne. *Oddz. 11,* Skóry i wyroby skórzane. *Oddz. 12.* Klejonki i ceraty. *Oddz. 13.* Tkaniny włosianne. *Oddz. 14.* Tytuń i tobaka. *Oddz. 15.* Roboty rzemieślnicze.

Sala druga. Oddz. 16. Zegary. *Oddz. 17.* Wyroby bronzowe, srebrne i platowane. *Oddz. 18.* Porcellana, fajans i wyroby gliniane. *Oddz. 19.* Kryształy i szkło. *Oddz. 20.* Wyroby bawełniane w niższych gatunkach i artykuły handlu azyatyckiego. *Oddz. 21.* Wyroby wełniane, półwełniane i sierści koziey. *Oddz. 22.* Narzędzia muzyczne. *Oddz. 23.* Meble, roboty stolarskie i tokarskie. *Oddz. 24.* Kapelusze puchowe, jedwabne i słomiane. *Oddz. 25* Rękawiczki i roboty introligatorskie. *Oddz. 26.* Roboty lakierowane.

Sala trzecia, czwarta i piąta. Oddz. 27. Wyroby bawełniane i półbawełniane w gatunkach wyższych.

Sala szósta i siódma. Oddz. 28. Wyroby jedwabne i półjedwabne. *Oddz. 29.* Szale, szarfy, i wyroby Terno.

Sala ósma. Oddz. 30. Złotogłowy. *Oddz. 31.* Ciągnione złoto, srebro, szych i z nich wyroby. *Oddz. 32.* Medale i monety, bite pod panowaniem CESARZA NIKOŁAJA Igo.

GRECYA.

Piszą z *Monachium* pod 17 maja. Wczora wieczór nadeszły tu nakoniec urzędowe doniesienia z Grecyi, których istotna treść jest taka: „Ministeryum krajowe składa się z siedmiu sekretarzów stanu, tymi są: w ministeryum handlu P. Trikupis, sprawiedliwości P. Klanares, spraw wewnętrznych P. Chrestides, religii i publicznego oświecenia P. Rizo, skarbu P. Maurocordatos, woyny P. Zografo, marynarki P. Bulgaris; prezydencya nad wszystkiemi wydziałami polecona tymczasowie P. Trikupis.

— Względem herbu Królestwa Grecyi wyszło następujące rozporządzenie królewskie:

„Otto z Bożey Łaski, Król Grecyi. Postanowiliśmy i stanowimy, co następuje: Artykuł 1szy. Herb nasz składać się będzie według za-

łączonego rysunku, z tarczy równoboczney, kończastey, koloru niebieskiego, w którey znayduje się stojący Krzyż srebrny (Grecki), a w środku tego tarcza z Rutami Królewskiego Domu Bawarskiego w liczbie 21, to jest: 11 srebrnych, a 10 niebieskich. Na wierzchu główney tarczy umieszczona będzie zamknięta Korona Królewska z Jabłkiem Państwa; a po bokach trzymać ją będą dwa ukoronowane Lwy; Purpura Królewska gronostajami wykładana i ozdobiona znowu Koroną, otaczać ją będzie bezpośrednio. Art. 2. Pieczęć Królestwa nosić będzie ten sam herb z napisem naokoło: „Otto, z Bożey Łaski Król Grecyi." Art. 3. Pieczęcie ministeryów i dalszych urzędów zawierać będą w napisie naokoło słowa: „Królestwo Greckie" a w środku medalu nazwisko właściwey władzy. Art. 4. Ogłoszenie i wykonanie niniejszego rozporządzenia poruczamy naszemu ministeryum. Nauplia d. 26 stycznia (7 lutego) 1833. W imieniu Króla, Rejencya: Hrabia *Armansperg*, Prezes *Mauer. Heideck.* Ministrowie stanu: *S. Trikupis*, *D. Chrestides*, *A. Maurocordatos*, *K. Zografo*, *D. Bulgaris*, *C. Klonares*, *J. Rhizo.*

Wszelkie dekreta i rozporządzenia mają napis: „Otto z Bożey łaski Król Grecyi" i „W imieniu Króla Rejencya" podpisane zostają przez członków teyże. Wewnętrzne władze rządowe, składają się teraz z nadzwyczaynych prefektów, prefektów i podprefektów.

W Nauplii, Missolundze i Tebach ustanowiono władze sądowe, które załatwiać mają wszelkie sprawy, aż do nowo ułożyć się mających praw i przepisów, cywilnych i politycznych, jako też bezpieczeństwa Państwa i pojedyńczych osób dotyczące. Każdy z tych trzech sądów składa się z Prezydenta i 4 sędziów, jednego Prokuratora królewskiego i jednego pisarza sądowego. Prezydentami tych sądów są mianowani: w Nauplii, P. Jerzy Praides; w Missolundze, P. Michał Sicilianos; w Tebach, P. Alerin Falma.

Wszystkie woyska istnieiące w Grecyi aż do d. 11 marca są zniesione i rozpuszczone; woyska tylko taktycznie ćwiczone przyjęto do nowo tworzyć się mających półków. Woysko to składać się będzie z ośmiu batalionów piechoty, z jednego półku ułanów, sześciu kompaniy artylleryi, jedney kompanii furgonów, oddziału inżynierów, jeneralnego sztabu, kompanii pontonierów, dwóch kompanii saperów dla woyska i jedney do dróg i mostów. Każdy pieszy batalion składać się będzie ze sztabu i sześciu kompaniy po 120 ludzi; półk ułanów ze sztabu i 6 szwadronów po 111 ludzi i 111 koni służbowych; kompania artylleryi ze 100 ludzi; kompania furgonów z 126 ludzi z potrzebnemi końmi, z wielblądami lub mułami do dźwigania ciężarów; kompania pontonierów z 126 ludzi; kompania saperów z 86 ludzi. Oprócz tey siły zbroyney, tworzą teraz 10 batalionów strzelców, do których wcieleni będą wszyscy ludzie byłego woyska nieregularnego, który do tego wezwani będą osobném rozporządzeniem; batalion strzelców składać się będzie ze sztabu i 4 kompanii, każda po 50 ludzi. Dowództwo ułanów powierzone zostało bawarskiemu majorowi, baronowi Pfed-Scharfenstein z stopniem podpułkownika. Przepisy względem organizacyi marynarki później wydane zostaną.

Zaprowadzona będzie kokarda narodowa, którą każdy cywilny i woyskowy na pokryciu głowy nosić powinien, i do czego każdy poddany grecki będzie upoważniony.

Rozporządzeniem Rejencyi mianowany dotychczasowy inspektor dochodów krajowych w Peloponezie i na przyległych wyspach, P. Diamandi Maniari, dyrektorem dochodów w Syra; inspektor dochodów w Koryncie, P. J. Serros na nadzorcę dochodów w Peloponezie i na przyległych wyspach; nadzorcą cła w Syra, P. Phocius Heliades.—Postanowieniem zaś z dnia 1 marca, P. Antoni Miaulis kapitanem marynarki.

Dekret amnestyi, tyczący się politycznych zbrodni i przewinień, popełnionych przed dniem 25 stycznia (6 lutego).— Otto z Bożey łaski Król Grecyi. Po wysłuchaniu naszego Ministeryum, postanowiliśmy i stanowiemy, co następuje: Artykuł 1. Udzielamy ogólną amnestyą dla wszystkich politycznych zbrodni i przestępstw, popełnionych przed dniem 25 stycznia (6 lutego) r. b. Zabronione jest wszelkie poszukiwanie względem zdań politycznych aż do dnia tego objawionych. Art. 2. Ninieysza amnestya nie rozciąga się, ani co do restytucyi cywilnych, ani co do pretensyi wynagrodzenia szkód, w którymto względzie prawo mający pozostają przy prawie upominania się o swoje należytości; chyba gdyby pokrzywdzenie cywilne było bezpośrednim i koniecznym skutkiem kroków nieprzyjacielskich, w czasie woyny domowey przedsięwziętych. Art. 3. Ogłoszenie i wykonanie niniejszego rozporządzenia polecamy naszemu Ministeryum. Nauplia d. 9 (21) lutego 1833 r. (Podpis Rejencyi).

Oprócz tego ogłoszono tu 3 inne postanowienia, tyczące się monety greckiey, wydane pod dniem 8 (20) lutego, i 13 (25) lutego 1833 r. (*Gaz. Codz. War.*)

Niemcy.

Monachium d. 24 maja.

Od dnia 6 czerwca będzie regularnie w każdy poniedziałek odchodzić parowy okręt z Nauplii do Tryestu, gdzie stanie zawsze 14, a 16 dnia powracać będzie do Grecyi. (*Gaz. War. Codzien.*)

Francya.

Paryż dnia 19 maja.

Poseł Zjednoczonych Stanów przy dworze Hollenderskim, przybył tu z prywatnemi poleceniami.

P. Calomarde otrzymał na wezwanie Rządu Hiszpańskiego, od naszego Ministeryum rozkaz, aby opuścił Toulon i udał się na dalszy pobyt do Orleanu.

Monitor umieścił teraz także napisane przez plebana z Blaye, świadectwo Chrztu córki Xiężney Berry z metryki kościelney.

Hrabia Mesnars odjechał dziś do Blaye, w celu pozostania przy Xiężnie Berry. Według ostatnich wiadomości, znayduje się Xiężna w dosyć dobrém zdrowiu. (*Gaz. Codz. War.*)

— *Dnia 24* —

Belgicki minister woyskowy, Jenerał, Baron *Evain*, tu przybył.

Baron *Bignon*, w tych dniach, do *Wiesbaden* wyjeżdża.

Akademia Francuzka, na wczorayszey sessyi, obrała P. *Arnault*, dożywotnim swym sekretarzem.

Trybunał w *Rennes*, PP. *La-Roche* i *Mornet-du-Temple*, za uczestnictwo w przeszłoroczném powstaniu w *Wandei*, skazany został na więzienie do śmierci.

Grippa tak mocna jeszcze jest u nas, że oba teatra, *Opery Komiczney* i *Variétés*, wczora reprezentacyi dać nie mogły.

P. *Raspail*, znajomy Prezydent Towarzystwa Przyjaciół Ludu, skazany na 15stoletnie więzienie, na wolność puszczony został. (*Preus. St. Zeit.*)

— *Dnia 25* —

— Hrabia Pozzo di Borgo bawił wczoray całe popołudnie u Króla w Neuilly; Ministrowie udali się tamże, i odprawili naradę w oddzielney sali. Rozmowa Króla z Hr. Pozzo di Borgo tyczyła się spraw wschodnich i trwała tak długo, iż Ministrowie oddalili się, niedoczekawszy się końca konferencyi. Dziś rano przesłał Hrabia Pozzo di Borgo, Ministrowi spraw zagranicznych Memorandum swego Dworu, o stanie teraźnieyszych układów pomiędzy Rossyą i Portą.

Przeznaczona do przewiezienia Xiężney Berry korweta *Agathe*, o 24 działach, stanęła d. 20 t. m. przy uyściu Girondy

— *Dnia 26* —

Hr. Lucchesi Palli przybył tu wczora i wysiadł u Xiężney Bauffremont, wkrótce odwie-

dził Ministra spraw zagranicznych. Dziś udał się do Króla do Neuilly, i przedstawiony był przez Xięcia Broglie; mówią, iż niezwłócznie wyjedzie do Blaye.

Umieszczoną przed kilku dniami w Gaz. *Temps* i *Constitutionel* pogłoskę, jakoby ministeryum chciało teraźnieyszą Izbę Deputowanych rozpuścić, ogłasza *Monitor* za zupełnie bezzasadną i dodaje, że, gdy Deputowani, według artykułu 31 konstytucyi, na 5 lat obierani zostają, a zatém teraźnieysza, w lipcu 1831 obrana, Izba, istnieć może do lipca 1836 roku.

Zaburzenia pomiędzy robotnikami w kopalniach węgli w Anzin, trwało jeszcze onegday: robotnicy nie chcieli przyyść do roboty, dopóki im nie będzie zapłata podwyższona. Kopalnie osadzono woyskiem, w celu ochronienia machin od uszkodzenia. Powtórne wezwanie władz nie zostało bezskutecznem. Jenerał Rigny, Dowódca północnego Departamentu, założył swoję główną kwaterę w St. Vaast, gdzie oczekuje na posiłki, dla przedsiewzięcia sprężystszych środków.

Były Hiszpański Minister skarbu przybył tu wczoray z Bajonny.

P. Eug. Maison, syn Marszałka, mianowany został Audytorem w radzie stanu.

Fregata *la Flore*, odpłynęła d. 20 t. m. z Cherbourga do Dünen.

Wiadomość urzędowa, nadesłana tu o zawarciu przedugodney konwencyi pomiędzy Francyą, Anglią i Hollandyą, sprawiła wielkie wrażenie.

Zdrowie Xiężney Berry o tyle się już polepszyło; iż podobno 1 czerwca będzie w stanie udać się w podróż. Według życzenia Xiężney towarzyszyć jey będą: Jenerał Bugeaud i jego Adjutant; Panna Lebeschu, jey garderobiana i lokay; Hrabia Mesnars ze swoim służącym. Jenerał otrzymał polecenie, aby przywiózł za powrotem świadectwo, podpisane przez wszystkie towarzyszące Xiężnie osoby, o szczęśliwém jey przybyciu aż na mieysce.

Z Madrytu donoszą, iż wysłano sztafetę do Korunny z nakazem uzbrojenia okrętu liniowego *Soverano*, który ma przewieźć Xięcia Don Carlos z Lizbony do Neapolu. Przy składaniu przysięgi hołdu, ma bydź wydana powszechna amnestya, nie tylko dla wszystkich uwięzionych, z powodu mniemań politycznych, lecz także dla stronników Don Karlosa.

W Izbie Parów przełożył wczoray Minister spraw zagranicznych, przyjęty właśnie w Izbie Deputowanych projekt do prawa względem greckiey pożyczki, a Prezydent mianował niezwłócznie Kommissyą do jego roztrząsania; Kommissya ta składa się z Marszałka Macdonald, z Xiążąt Praslin i Brissac, z Hrabiów Caffareli i Guilleminot, z Vice-Hrabiego Caux i z Baronów Haxo i Portal.

Gazette de France pisze: „Niektórzy z naszych czytelników zapytują nas piśmiennie: jak się dzieje z tajemnemi małżeństwami we Włoszech? W tey mierze zasięgnęliśmy następujących wiadomości: tajemne małżeństwa we Włoszech uważają za prawne; zawierają się po części z tego powodu, że małżonka nie chce utracić prawa użytkowania z majątku zmarłego męża, jaki jey tenże zostawił pod warunkiem, aby pozostała wdową i jego imie zatrzymała; toż samo czynią Xiężniczki, które nie chcą zrzec się prawa opieki nad swojemi dziećmi; takie małżeństwa, stosownie do praw kanonicznych, nazywają się *matrimonia conscientiae*. Akt zapisany zostaje w osobną, troskliwie zachowywaną, książkę przez Biskupa Dyecezyi; w tenże sam spis wciągają urodzone z takich małżeństw dzieci. Tajemnie zaślubieni mogą według własnego wyboru pod jednym dachem mieszkać, lub nie, a dochodzenie, kto jest oycem ich dzieci, niema wcale mieysca.“ (*z Gaz. Codz. Warsz.*)

Rzeczy Niderlandzkie.

Bruxella d. 20 maja.

Wczoray czyniono doświadczenia na Skaldzie z dział á la Paixhans, przez co okazało się, iż możemy równie z zamku Henryk, jako też z szańcu krzyżowego, ostrzelać warowny zamek hollenderski Lillo.

Do tuteyszego poselstwa angielskiego nadesłano właśnie przedugodny traktat, zawarty z Hollandyą.

Od 10 dni zbiegło 30 kirysyerów z pułku stojącego na załodze w Tournay, udając się do Lille, a tam zwerbowani zostali do Algieru, otrzymawszy po 100 fr. na rękę. (*Gaz. War. Codzien.*)

Haga dnia 17 maja.

Donoszą z Bredy, iż tam wczoray przybyło dwóch gońców od dowódcy warowni Bergen-Op-Zoom. Jeden udał się zaraz daley do Hagi z listem do Króla, drugi do Xięcia Oranii w Tilburg. Mają oni bydź wręczycielami bardzo ważnych depeszy, względem stanu spraw Belgiyskich. Obóz pod Ryen zajęty będzie dnia 3 czerwca. (*Gaz. War. Codzien.*)

Hiszpania.

Madryt dnia 14 maja.

Król udzielił posłuchanie prywatne przybyłemu posłowi Pruskiemu P. Liebermann.

Według listow z Villaviciosa przybył tamże z Portugalii Infant Don Sebastian z małżonką, gdzie odbywać ma kwarantannę. Don Carlos znayduje się z swoją rodziną jeszcze w Lizbonie.

— Dzisieysza Nadworna Gazeta zawiera następujące Królewskie dekreta:

I. „Dla uzacnienia uroczystości aktu hołdowniczey przysięgi, jaką składać mają poddani moi Infantce Donnie Maryi Izabelli Ludwice, mojey pierworodney córce, jako Następczyni Tronu tego Królestwa, w niedostatku męzkich potomków, rozkazałem uwiadomić Kardynała Arcy-Biskupa w Sewilli, Arcy-Biskupa w Grenadzie, Biskupów: w Valladolid, Badajoz-Lugo, Oviedo, Coria, Cadi, Jaen, Siguenza, Pamplona, i de la Calahorna, obranego biskupa sufragana Madryckiego, aby byli przytomni temu aktowi; postanowiłem także, aby za Arragonią, Biskupi z Barbastro i Albarracin, za Katalonią Biskupi z Solsona, Tortosa i Gerona a za Walencyą Biskup z Orihuela przytomnymi byli. — Aby także Indyom, jako należącey części do Królestwa Kastylii udzielić reprezentacyą, obieram do tego celu Arcybiskupa Mexyku i Biskupa z Oajacca, mieszkających na Półwyspie. W pałacu dnia 10 maja 1833.“ (Podpis Króla.)

II. „Gdy dzień 20 czerwca r. b. przeznaczony jest na to, aby poddani moi, Infantce Donnie Maryi Izabelli Ludwice, nayukochańszey pierworodney córce mojey, jako Następczyni Tronu tego królestwa, w niedostatku męzkich potomków, składali przysięgę hołdu w kościele klasztoru S. Hieronima, rozkazuję więc, aby przez izbę Kastylską wydane były wezwania do oznaczonych dnia dzisieyszego w moim dekrecie Prałatów, jako też do znaydujących się w stolicy Grandów, i w przyłączoney, przez Ministra sprawiedliwości i łaski spisaney, imienney liście wyższego stanu Osób. W pałacu d. 10 maja 1833.“ (Podpis Króla.)

Wyszczególnione w powyższym dekrecie osoby wyższego stanu są: Margrabia Palacios, Zambrano, Camposagrado, Torremeja, Castelbravo, Los-Llanos, Espeja, Casa-Madrid, la Reunion, la Torrecilla, Campo-Santo, Albo, Las Hormazas, Mirabel, Villaverde de Limia, Valahumbroso, Falces, i Hrabiowie: Salazar, San-Juan, Cassa-Sarria, Montealegre de la Rivera, Casa Valencia, Polentinos, Torre Marin, Vallermoso, Guaqui, San-Roman, Real-Aprecio, Armildez del Toledo i la Rorhe.

Trzecim dekretem poleca Król odbieranie przysięgi Arcy-Biskupowi Kardynałowi w Toledo, a tenże ma złożyć takową przed Kardynałem Arcybiskupem w Sewilli.

Czwartym dekretem nakazano, aby wszyscy ministrowie i wyżsi urzędnicy krajowi przy uroczystym akcie byli obecni. (*Gaz. War. Codzien.*)

Portugalia.

Oporto d. 5 maja.

Wczoray odbyły się obróty woyskowe wzdłuż

linii miasta: jak mówią, mają one bydź wstępem do powszechnych poruszeń armii. Działania zaczepne nastąpią niezwłócznie, skoro tylko w tych dniach oczekiwany oddział woyska posiłkowego przybędzie; dziś lub jutro spodziewamy się wycieczki, która ma posłużyć do pewnego celu. Wszystkie zagraniczne woyska (wyjąwszy szkocki i irlandzki bataliony) zgromadziły się w Bom-Successo, pomiędzy któremi było 161 ułanów obcych.

Wczorayszа *Cronica* zawiera dekret rządowy, który przywraca admirała Sartoriusa do jego władzy. Naymajętnieyszy baron w Portugalii przyjął na siebie obowiązek, wypłacenia ludziom marynarki zaległego żołdu; jest to ten sam baron Quintella, który przed rokiem odmówił Don Miguelowi 40 milionów kontrybucyi, a potém schronić się musiał na pokład zagranicznego okrętu.

Powyżey wymieniony dekret brzmi tak: „Rose George Sartorius Vice-Admirale floty! Ja Xiążę Braganza, Rejent, w imieniu Królowey, przesyłam wam moje pozdrowienie. Gdy powody ustały, dla których, na mocy królewskiego rozkazu z 13 marca, usunięci zostaliście od powierzonego wam dowództwa nad eskadrą Jey Naywiernieyszey Królowey, gdy zarazem pragnę okazać wam dowód mego zaufania, na jakie zasługujecie, uznałem za rzecz słuszną, mianować was nanowo naczelnym dowódcą wspomnioney eskadry, o czém was uwiadamiam i wykonywanie obowiązków polecam. W pałacu Oporto dnia 1 maja 1833. (podpis) *Don Pedro*, kontrasyg. margrabia *Loulé*." (*Gaz. War. Codzien.*)

Rozmaite Wiadomości.

W *Anglii* nie pamiętają tak wielkich upałów w maju, jak w tym roku. We środę po południu termometr Fahrenheita skazywał 76 stopni, a we czwartek rano 73 stopni, w cieniu.

— W różnych mieyscach *Anglii* i *Szkocyi*, d. 15 była straszliwa burza. Z *Halifaxu*, *Newcastle*, *Leeds*, *York*, *Sunderland*, przychodzą wiadomości o wielkich szkodach, przez te burze z gradami zrządzonych. (*Pr. St. Zeit.*)

— Donoszą z *Kopenhagi* pod dniem 12 maja: „Ważne zostało uczynione odkrycie w majątku *Broholm*, prowincyi Fionii. Roku przeszłego, pewien rolnik znalazł na polu odłamek złotego pierścienia, a wkrótce potém odkryto w téjże mieyscu ślady zamku z jego ogrodzeniem i wałami. Poczęto tam kopać, i znaleziono prawdziwy skarb, składający się ze złotych pierścieni, medalów, amuletów i t. p. Wszystkiego w ogóle jest sztuk 119, które ważą 7 do 8 funtów, i wartują 1,000 talarów. Amulety ozdobione są runami, i jak jedna z naszych gazet utrzymuje, iż odnoszą się do czasów pogańskich, zapewne do 5go lub 6go wieku. Cały ten skład odesłany został do Kopenhagi."

— Jedenaste zgromadzenie naturalistów i lekarzy niemieckich odbędzie się w tym roku we *Wrocławiu*. Posiedzenia zaczną się dnia 18 września.

— Kompozytor, *C. F. Müller*, w *Berlinie*, wynalazł małą machinę, za pomocą którey można wydawać rozmaite tony na kotłach i bębnach z naywiększą szybkością.

— *Korespondent Norymberski* podaje szczegóły o dwóch wielkich pomnikach, nad któremi pracują w Królewskiey fabryce odlewów w *Monachium* pod dozorem M. *Stiglmayer*. Jednym z tych pomników, jest obelisk, mający 100 stop wysokości, trochę niższy, niż kolumna na placu *Vendôme* w *Paryżu*; jest on odlany z armat francuzkich i ma u spodu następujący napis: „30,000 Bawarczykom, poległym w woynie Rossyyskiey; którzy także ponieśli śmierć dla oswobodzenia swey oyczyzny. Wzniesiony przez *Ludwika I*, Króla Bawarskiego. Ukończony dnia 18 października 1833 roku." Dzień ten jest przeznaczony na odkrycie pomnika. Drugim pomnikiem jest posąg w postaci siedzącey Maxymiljana Józefa I, wedle modelu *Raucha*, poświęcony przez obywateli na cześć tego Monarchy. Odlewanie jego rozpoczęte zostało już od kilku miesięcy, lecz przypadkiem forma pękła. Artysta ją naprawił i odlewanie odbywa się ze trzech części. Napis jest następujący: *Max. Josepho Regi Bavariae Cives Monacenses 1824.* Osoba Króla mieć będzie 13 stop wysokości, a cały pomnik 34 stop. Pedestał ozdobiony będzie rozmaitemi figurami. Koszta obelisku w materyałach, mogą bydź szacowane na 40,000 złt., a blizko tyle za robotę; koszta zaś drugiego będą daleko znacznieysze. P. *Stiglmayer*, który kieruje témi robotami, był przedtém prostym złotnikiem; potém zostawał w *Berlinie* przy odlewaniu statuy *Blüchera*, w *Neapolu* przy odlewaniu statuy *Karola III*, a nakoniec przybył do *Monachium*, gdzie rozmaite wykonywał roboty dla osób prywatnych.

— Zaymują się bardzo w *Wiedniu* szczególnieyszym pomysłem jednego z mieszkańców tey stolicy, który zrobił suterren dla dawania uczt; i nazwał go *Elyzeum*. Podziemie to zawiera wielką liczbę pokojów i salę do tańców. Wchodzi się tam po schodach, ozdobionych kwiatami i posągami. Schody te prowadzą także do innych sal i t. d. i t. d. kosztownie umeblowanych.

— Pewne towarzystwo angielskie podawało projekt Paszy Egiptskiemu do zbudowania drogi o żelaznych kolejach między *Kairem* a *Suez*; inne towarzystwo żeglugi parowey między Europą a Indyami zaprowadza karawanseray w pustyni między *Kairem* a *Kosseirem*; nakoniec pewne towarzystwo francuzkie układa się, jak mówią, z Paszą, względem zrobienia kanału na międzymorzu Suez, na którémby mogły przechodzić okręty o 300 beczek ciężaru. (*z Jour. de St. Peter.*)

OGŁOSZENIA.

1. Od Wileńskiego Gubernialnego Rządu. Na oddanie w dzierżawę mieskich artykułow czynszowych bramnego, brukowego i z rybnego rynku w trzechletnią, a gnojowego, łokciowego, i krobkowego w jednoroczną dzierżawę, z rozporządzenia tego Rządu odbywać się będą w Wileńskiey Skarbowey Izbie targi, pierwszy 23, a przetarg 27 dnia następującego czerwca; życzący wziąć takowe pobory w dzierżawę, raczą przybyć na pomienione terminy do Skarbowey Izby z pewnemi załogami; przyczém uprzedzają się życzący uczestniczyć w targach, że pomienione dochody oddają się w dzierżawę podług dawnieyszych instruktarzy byłych do 1833 roku. Maja 29 dnia 1833 roku.

Assesor Józef Szulc.

Sekretarz Jamont.

Naczelnik Stołu W. Szarski. 696)

3. Dwa Numera Biletow ćwiartkowych, czterdziestey pierwszey Loteryi Warszawskiey, wzięte przez niżey podpisaną u W. Auera na piątą Klassę, to jest: 8,743 i 14,478, przypadkowie zaginęły; ktoby więc takowe znalazł, raczy łaskawie oddać do Redakcyi.

Izabella Masłowska Kapitanowa. (678)

Печатать дозволяю: Полицмейстеръ Пракудинъ Горскій. (678)

Obserwacye meteorologiczne.	Czas Obserwacyi.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	Wiatr.	Stan powietrza.
	d. 31 o 3 wieczor.	27 cal. 7.2 lin.	+ 16½ stopni.	Południowy.	Pochmurno.
	d. 1 — — —	27 — 6.8 —	+ 17 — —	Zachodni.	Chmury.
	d. 2 o godz. 3¼ rano.	27 — 7,8 —	+ 9¼ — —	Południowy.	Pochmurno.

DODATEK

DODATEK DO GAZETY KURYERA LITEWSKIEGO N. 64.

Wilno dnia 2 Czerwca v. s. 1833 roku.

Ogłoszenia.

2 Zarządzający VI Okręgiem dróg komunikacyi, ninieyszém wzywa życzących, podjąć się dostawy robotników i różnego nazwania materyałów, dla remontowych robot w teraźnieyszym roku, w VI okręgu, w niżey wyrażonych mieyscach — targi na takową dostawę odbywać się będą 15 Czerwca teraźnieyszego 1833 roku, z przetargiem we trzy dni, w Słonimskiey mieskiey Policyi; zaczém życzący zechcą przybydź na pomieniony dzień do Miasta Słonima.

1. Na reparacyą smotrytelskiego domu przy szluzie N. 111 na Ogińskim kanale, i na reperacyą kordegardy, i zbudowanie parkanu z wrotami około skarbowego smotrytelskiego domu na rzece Szczarze we wsi Dobromyślu.

Mularzow	21.
Gancarzow	46.
Stolarzow	5.
Kowalow	2.
Szklarz	1.
Cieslow	389.
Parobkow	$109\frac{1}{2}$.

Bierwion sosnowych:

Długości	$4\frac{1}{2}$	sąż.	grub.	12	diuym.	8.
—	$3\frac{1}{2}$	—	—	12	—	27.
—	3	—	—	12	—	9.
—	3	—	—	8	—	10.
—	$2\frac{1}{2}$	—	—	12	—	6.
—	$2\frac{1}{2}$	—	—	10	—	8.
—	2	—	—	10	—	12.
—	$1\frac{1}{2}$	—	—	14	—	67.
—	$1\frac{1}{2}$	—	—	8	—	788.

Desek sosnowych:

Dług.	$3\frac{1}{2}$	sąż.	szer.	10	grub.	2	diuymy	18.
—	$2\frac{1}{2}$	—	—	10	—	$2\frac{1}{2}$	—	80.
—	2	—	—	10	—	2	—	4.
—	$1\frac{1}{2}$	—	—	10	—	$2\frac{1}{2}$	—	40.

Żerdzi sosnowych:

Dług.	$3\frac{1}{2}$	grub.	4	diuymy	46.
—	3	—	4	—	30.
—	$2\frac{1}{2}$	—	4	—	71.
—	2	—	4	—	73.

Dębu drobnego wozow	5.
Dranic dług. 7 fut. szer. 3 diuymy . . .	392.
Wapna szarego 20 pudowych beczek . .	28.
Gliny kubiczny sążeń 1 czyli wozow .	40.
Piasku kubicznych sążni	$\frac{1}{2}$.
Cegieł czerwonych sztuk	2,900.
Mchu wozow	5.
Szkła półbiałego arkuszy	6.
Miełu pudow	5.
Kleju funtow	4.
Gwoździ 7mio diuymowych	90.
— 6cio —	1,374
Gontow dług. $1\frac{1}{2}$ fut. szer. od 3 do 4 diuymow i grub. $1\frac{1}{2}$ diuymow	9,220.
Gontowych gwoździ	16,400.
Sztukaturnych gwoździ	4,950.
Żelaza sztabowego z upałem 4 pudy 24 funt.	
Węgli czetwierti	7.

2. Na osmolenie hydrotechnicznych narzędzi w VI Okręgu.

Parobkow	250.
Smoły pudow . . .	500.

3. Na reparacyą zwodowego mostu i brzegow odchodowego kanału przy Mieście Słonimie.

Faszyn:

Dług. 10 fut. grub. 1 fut. kop 80.

Faszynowych kołow.

Długości 4 futy kop 80.

Desek sosnowych:

Dług. 3 sąż. szer. 9 diuy. grub. 1 diuym. 16.

Gwoździ 6cio-diuym. . . . . . . 320.

Dla pomalowania przy zwodnym moście perylow, potrzeba malarzy, oliwy, farby: czarney, czerwoney i białey.

Sekretarz Okręgu A. Aszemur. (694.)

---

2 Od Wileńskiey Pocztowey Kontory uwiadamia się, iż będzie wyprzedawać się z publicznego targu znaydująca się w zaymującem oną Kontorą skarbowym domie staynia drewniana mała o trzech ścianach przybudowana do muru, a zatém życzące osoby nabyć takową staynię, raczą jawić się do wyż wzmienionego pocztowego domu w dniach 5, 6 i 7, następującego miesiąca junii. Datt roku 1833 maja 30 dnia.

Губернскій Почтмейстеръ Александръ Трефуртъ.

(695)

---

2 Od Jurborskiey Tamożni ogłasza się, iż w niey złożone są pieniądze, należące w nagrodzie za konfiskaty towarów, różnym osobom, których mieysce przebywania Tamożni niewiadome, a mianowicie byłym: Członkowi Radzcy Honorowemu Sokołowskiemu 41 rub. 9 kop.; Zarządzającym: Paulsonowi 7 rub. $33\frac{1}{2}$ kop., Radzcy Kollegialnemu Baronowi Krone 260 r. $64\frac{1}{2}$ kop., Radzcy Honorowemu Janowi Pawłowowi 12 rub. 22 kop., Parafialnemu Dozórcy Iwaszkiewiczowi 27 rub. $27\frac{3}{4}$ kop., Żydowi Dancigerowi 20 rub. 34 kop.; Pomocnikom Dozórców tamożenney straży: Korjakowowi 51 r. $17\frac{1}{4}$ kop., Jundziłłowi 211 rub. $86\frac{1}{2}$ kop., Mitawskim mieszczanom: Pletowi 82 rub. 54 kop., Żydom: Bendorfowi 30 rub. $1\frac{1}{2}$ kop., Dombrowerowi 30 rub. $1\frac{1}{2}$ kop., Dworzaninowi Joteyce 3 rub. 10 kop., Urzędnikowi Hładkiemu 9 rub. 30 kop.; Objeżdczykom: Andrzejowi Kordaszowi 3 rub. 7 kop., Sokołowskiemu 3 rub. 7 kop., Józefowiczowi 3 rub. $6\frac{3}{4}$ kop., Miłeyce 131 rub. 48, Dementemu Augustynowiczowi 68 rub. $70\frac{1}{4}$ kop., Janowi Minichowi 30 rub., Żydowi Jankielowi Hirszowiczowi 593 r. $90\frac{3}{4}$ kop., tudzież sukcessorom Dosmotrszczyka Mozochina który utonął, 198 rub. 77 kop. — Zaczém wyżey wyrażone osoby, a w przypadku śmierci, ich sukcessorowie, dla odebrania takowych pieniędzy, mają przybydź do Jurborskiey Tamożni sami, lub przysłać pełnomocników na postanowione prawem terminy; jeśliby zaś komu dla odległości mieysca nie można było przybydź samemu lub pełnomocnikowi, tedy takowi powinni uwiadomić o swojém mieyscu przebywania, z wyrażeniem: jakiey gubernii, powiatu i wsi, po upłynieniu których terminow, jeżeli nikt, dla odebrania nie przybędzie, tedy pieniądze odesłane będą dla przyłączenia do dochodów skarbowych.

Sekretarz Maruszewski. (689)

---

2. Mińska Izba Powszechney Opieki o-

głasza, iż dla przedaży oddanego na ewikcyą, za uchybieniem terminu majątku, Ihumeńskiego Powiatu, obywateli: Kaspra, Stanisława, Augustyna i Franciszka Xawerego synow i siostr ich Anny Lipskich, Serbiejewicze nazwanego, i zawierającego w różnych wsiach 169 rewizyynych męzkiey płci dusz, ze wszystkiemi jego wygodami, za niepłacenie przez nich pożyczonego przez oyca ich i ich samych kapitału z procentami, assygnacyami 8,455 rub., złotem 1,347 czerwonych złotych i srebrem 1,531 rub., przeznaczono terminy do targow: 1szy 30 sierpnia, 2gi 2go i 3ci 4go dnia września teraźnieyszego 1833 roku; na jakowe to terminy życzący kupić takowy majątek, mogą przybydź do Izby Powszechney Opieki i widzieć jego inwentarz. Maja 26 dnia 1833 roku.

Sekretarz W. Karabanowicz. (691)

---

2. Mińska Izba Powszechney Opieki ogłasza, iż dla przedaży oddanego na ewikcyą, za uchybieniem terminu majątku Rzeczyckiego Powiatu, obywatela Tadeusza, Benedykta syna Nowakowskiego Kretowem nazwanego i zawierającego rewizyynych męzkiey płci dusz 54, ze wszystkiemi jego wygodami, za niepłacenie pożyczonego kapitału assygnac. 2,700 rub. i sreb. 2160 rub., przeznaczono terminy do targow: 1szy 30 sierpnia, 2gi 2go i 3ci 4go dnia września teraźnieyszego 1833 roku; na jakowe terminy życzący kupić takowy majątek, mogą przybydź do Izby Powszechney Opieki, i widzieć jego inwentarz. Maja dnia 26 1833 roku.

Sekretarz W. Karabanowicz. (691)

---

2 Sąd Taxatorsko-Exdywizorski na rozdział majątków JWW. Franciszka i Józefy z Billewiczow Czechowiczow, Prezydentowstwa Sądu Granicznego Pttu Oszmiań. ustanowiony, zawiadamia interessowane strony, że w konkluzyi poruczonego konkursowego dzieła, dekret oczywisty w dniu 8m miesiąca czerwca teraznieyszego roku promulgować będzie.

Antoni Rewkowski Assesor Sądu Pttu Oszmiań. Exdywizor.

Ignacy Jaunszewicz Assesor Sądu P. Oszm. i Exdywizor.

Ignacy Mierzyński Assesor S. P. Osz. i Exdy.

Regent Oganowski. (693)

2 Sąd Exdywizorski przez Remissę Sądu Powiatowego Oszmiań. na rozdział funduszu zeszłego Kazimierza Sulistrowskiego naznaczony, po zaskarżeniu dnia 5go teraznieyszego miesiąca maja w folwarku Dynowie w Powiecie Oszmiań. sprawdzenia odbytey uprzednio inwentacyi, na kontynuacyą tey sprawy dzień 15ty następnego miesiąca Junii teraz idącego 1833 roku zadeterminowawszy, o tém wszystkich tegoż Sulistrowskiego wierzycieli zawiadamia, i aby w wyrażonym terminie z dowodami do tegoż Sądu pod utratą swych pretensyy jawili się, przez niniejszą Awizacyą obowiązuje.

Karol Czernicki b. Sędzia Ziemski Oszmiań. i Exdywizor.

Antoni Rewkowski Assesor Sądu Pttu Oszmiań. i Exdywizor.

Bogusław Swieboda Sędzia b. Gran. Oszm. i Exdywizor.

Regent Jan Bogusławski. (692)

2 Na mocy rezolucyi Wołyńskiey Gubernii, Włodzimirskiey Dworzańskiey Opieki 1go marca 1833 roku zapadłey, ogłasza się wszystkim osobom, mogącym mieć jakikolwiek wpływ dochodzenia sukcessyi pozostałey w ruchomym majątku po zeszłym z tego świata Wołyńskiey Gubernii Włodzimirskiego Powiatu, Proboszczu miasteczka Lubomla, Xiędzu Jakóbie Kaczyńskim z tém: aby od momentu niniejszego objawienia, do upłynienia trzech-miesięcznego terminu, do Włodzimirskiey Dworzańskiey Opieki jawili się, dla udowodnienia praw swoich do sukcessyi wspomnionego ruchomego majątku, a to nieodmiennie w zakreślonym trzech-miesięcznym terminie, pod obawą utraty prawa dochodzenia sukcessyi za niejawieniem się.

Assessor Sądu Ziemskiego Włodzimierskiego Jan Obuiski. (687)

---

3. Od Rządu CESARSKIEY Akademii Medyko-Chirurgiczney Wileńskiey niniejszém się ogłasza, że w domach do teyże Akademii należących, potrzeba lata terazniejszego postawić piecow szweckich nowych dwa, przestawić 42 i wyfutrować 208. — Chcący się podjąć uskutecznienia tey roboty własnym robotnikiem i materyałem, zechcą stawić się do targow dnia 2go i 5go, a do przetargu dnia 7go czerwca roku teraźnieyszego, w Rządzie Akademii odbywać się mających. Warunki do kontraktu w Kancellaryi tegoż Rządu żądającym będą okazane. Sekretarz Antoni Potocki. (685)

---

3. Dworzańska Pttu Wiłkomierskiego Opieka przez niniejszą awizacyą zawiadamia, że stosownie do zapadłey, po Ukazie Izby Wileńskiey Cywilnego Sądu, i przyniesionych od sukcessorów zeszłego Chorążego Michała Kościałkowskiego prośbach, w dniu 15 teraznieyszego mca maja rezolucyi, wypuszczać się będzie majątek Polepie pospoł z Starostwem Strubiskiem, w Wiłkomierskim Ptcie sytuowany, a do rzeczonych sukcessorów należny, z publicznego targu w arendowną dzierżawę w dniach 9, 10 i 12 następnego mca junii — na jakowe terminy, życzący należeć do zapowiedzianey licytacyi, raczą jawić się w teyże Opiece.

Assesor Sądu Ptgo i Członek Opieki Samuel Nacowicz.

Guberński Sekretarz Pawłowicz. (682)

3. Podaje się do powszechney wiadomości: że skutkiem rezolucyi Sądu Magistratu Wileń., zostanie rozpoczęta na dniu 5 następującego miesiąca junii w domie WW. Mikołaja i Alexandra Slędzińskich w mieście tuteyszym pod N. 203 sytuowanym, publiczna licytacya rozmaitych towarow w handlach jedwabnym i korzennym znaydujących się a do tychże WW. Slędzińskich należnych; jakowa wyprzedaż i w dniach następnych, oprócz dni tabelnych i świątecznych będzie kontynuowana. Datt roku 1833 maja 29 dnia.

Jan Danilewicz R. M. W. (686)

Kopija.

3 MY NIKOŁAY Iszy, CESARZ WSZECH ROSSYI, KROL POLSKI, etc. etc. etc. Wiadomo czyniemy o przyjętym Akcie przez Regenta Powiatu Włodawskiego, Franciszka Moczul-

skiego, którego osnowa takowa — Działo się w Dobrach Wsi Romanowie, Powiecie Włodawskim, Województwie Podlaskiém, w pałacu pod N. 1. dnia 5 maja roku 1833. Przede mną Franciszkiem Moczulskim Regentem Powiatu Włodawskiego w Województwie Podlaskiém w Mieście Włodawie w Domu pod N. 517 mieszkającym — Stanąwszy osobiście JW. Konstancya z Morochowskich Nowomieyska wdowa, w Dobrach Romanowie Powiecie Włodawskim w Województwie Podlaskiém mieszkająca, i zamieszkana, do wykonania tego Aktu obierająca, mnie Regentowi znana, do działań Urzędowych zdolna, w obecności w końcu Aktu tego wyszczególnionych świadkow, dobrowolnie i rozmyślnie zeznała Akt Remanifestu w osnowie takowey: Ja Konstancya z Morochowskich Nowomieyska, wyczytawszy w Gazecie Kuryera Litewskiego w dodatku do N. 32. wydrukowane przeciwko mnie oświadczenie, przez Urodzonego Wiktora Wisłoucha byłego zięcia mego, w Aktach Sądu Powiatu Kobryńskiego zapisane, widzę się w smutney odpowiedzenia konieczności. Domowe troski podawać do publiczney wiadomości, jest to więcey, jak podwajać one, rodzay poczynionych mnie wszakże zarzutow, wymaga tłumaczenia się, tak dla objaśnienia bezstronney Powszechności, jako też dla spokoyności tych, którym po zgonie moim przeznaczam po sobie spadek. W szczęśliwém pożyciu z zeszłym mężem moim, przez wspólną pracę do znacznego przyszedłszy funduszu, gdy wiek podeszły przypominać nam zaczął konieczność zrobienia porządku w interessach, a to dla wzajemnego zabezpieczenia się względnie sytuacyi naszey, Mąż móy zapisał mi prawem darownym cały swóy majątek, dokument w Akta wniesiony ze wszelką formalnością, jakiey wymagały prawa Cesarstwa Austryackiego (w którém wtenczas mieszkaliśmy) zrobił mnie Aktorką, na lat dziesięć przed śmiercią męża mego, całego naszego funduszu; — Ja zaś zrobiłam testament, którym na przypadek śmierci mojey, również zabezpieczyłam męża mojego, tak co do mojego, jak i zapisanego mi funduszu. — Testament ten na nieszczęście moje został bez exekucyi, lecz akceptacya zapisana ręką męża mego przy świadkach, dowodzi wzajemne nasze układy i postanowienia. Potomstwo nasze składało się ze czterech córek: nie wszystkie w owey porze były zamężne; z wydanych zamąż, każda, oprócz wyprawy, dostała w posagu 50,000 złotych polskich, a to bezwarunkowie. Przez dar męża mojego zostawszy właścicielką całego majątku, chciałam, ażeby i córki moje w panieńskim zostające stanie, miały zapewnienie, iż równe w posagu legitima dostaną; to dało powod, iż na dokumencie darownym zrobiłam dopisek; dopisek ten Wisłouch w manifeście swoim wydrukował; Swiatła Publiczność znaydzie w nim prawdziwe znaczenie, nie osłabia on mocy dokumentu, i dowodzi tylko troskliwość moją o los dzieci: tłómaczenie, które onemu Wisłouch nadać usiłuje, wyjaśnia projekt napaści zapoźno przeciwko mnie uczyniony; w tak wyraźney rzeczy uważam się wolną od dalszego tłómaczenia. — Co się tycze niewiadomości o wzmienionym dopisku, którą się Wisłouch składa, przypominam mu, iż w roku 1811, assystując równo z drugimi szwagrami ustronney sprawie w Sądzie Powiatu Kobryńskiego, sam do konnotaty Sądowey podał dokument móy darowny, wraz z dopiskiem, potém w swoim sposobie opłacał mi przez lat kilkanaście część należnych procentow. — Z chęcią pozbawienia mnie ostatniego funduszu, zrosły kwestye, które choć mnie pozbawiły sposobu utrzymania życia zwyczaynego, nie przyniosą Wisłouchowi ani sławy, ani pożytku; prędzey lub poźniey, mnie, lub komu przeznaczę, prawem zmuszony, zapłaci, co zatrzymał. Takie były między mną a mężem opisy: wspólną pracą nabyty majątek, wspólnie do nas należący, zabezpieczyliśmy i sobie i dzieciom; żadnego testamentu mąż móy nie zrobił, móy własny testament mam tylko, o którym wyżey napisałam. Objaśniwszy nayważnieyszy zarzut Wisłoucha, co się tycze dokumentu darownego, i dopisku w nim zamieszczonego, w dalszém tłómaczeniu interessu, zwracam się do naysmutnieyszego dla mnie 1809 r. — Mąż móy w owey porze zszedł z tego świata, a szczęście dzieci moich i spokoyność, stały się jedynym przedmiotem reszty życia mojego. Zebrałam zięciow, i cały tak móy, jak i zapisany mi przez męża majątek, z kapitałow składający się, oddałam im do podziału, warując sobie tylko piąty procent, póki żyć będę. — Z wdzięcznością przyjęli zięciowie i pieniądze i warunek, podpisałam cessye, pozwalając one wnieść do Akt Sądu Powiatu Prużańskiego, i przyjęłam assekuracye od zięciow na akuratne wypłacanie winnych mi procentów. — Dział kapitałow sami zięciowie układali między sobą; obecna temu, przypominam sobie, że Wisłouch, jakie chciał kapitały wybierał na schedę swoją, drudzy zięciowie moi, dla spokoyności, zgodzili się na jego arbitralność. — W liczbie kapitałow wybranych przez Wisłoucha, było trzy tysiące kilkaset czerwonych złotych summy od Xięcia Dominika Radziwiłła należney; zaniedbanie w początkach interessu tego, zrobiło, iż Wisłouch dotąd niepodniosł wzmienioney summy. Od początku zatém, to jest: od 1809 roku, nie płacił mi Wisłouch piątego procentu od wzmienionego quantum, składając się tém, że niepodniosłszy summy, płacić od niey należnego procentu nie może; w tym stanie rzeczy trwały do roku 1819; w ową to porę Wisłouch zaprosiwszy mnie do swojego domu, zaproponował układ, który przyjąć musiałam, dla zabezpieczenia sobie dostatecznieyszego dochodu; układem tym darowałam Wisłouchowi kilkadziesiąt tysięcy złotych polskich, z należnych mi procentow od summy Radziwiłłowskiey; z warunkiem, iż nadal Wisłouch akuratnie mi płacić będzie należne procenta. — W tym duchu sporządzone zostały tranzakcye; w jedney z nich następujące wyrazy czytać się dają: — „Mając zaś od całkowitey summy ** 4,500, „zaległe przy kapitale od 1810 do dnia 24 czer„wca 1819 roku procenta, przez Nayłaskawszą „Matkę dokumentem oddzielnym pod 4 7bra „teraźnieyszego roku wydanym, darowane; i na „zawsze odstąpione; nayuroczyściey przyrzekam, „że nie wchodząc w żadne przyczyny, ani wy„mawiając się zawodem, w nieodebraniu ka„pitału wyżey wyrażonego, lub od niego pro-

)3(

„centow, lecz jak od summy, lubo dzisiay w „dokumencie dobrowolnie przyjętey, uważaney „jednak jak gotowizną wypłaconey i odracho- „waney, poczynając od dnia 24 czerwca 1819 „roku, do naydłuższego życia Nayłaskawszey „Matki żony mojey Konstancyi z Morochow- „skich Nowomieyskiey procent piąty wypłacać „niezawodnie corocznie będę, etc. etc. etc." a podpisano przy świadkach Wisłouch.—Przybyła z Królestwa Polskiego, nieznałam porządku prawnego w Cesarstwie Rossyyskiém istnieją- cego, ufna w charakterze zięcia, spuściłam się z zupełną ufnością na jego działania, w pewno- ści, że umowa nasza zawarta w dokumentach, wszelką formalność zachowała. — Lecz z bo- leścią w późnieyszym czasie przekonałam się, że Wisłouch wcale inne zamiary doprowadzał do skutku, dokumenta bowiem mnie posługu- jące, a obowiązujące Wisłoucha, pisane zostały na prostym papierze, przeciwnie zaś dar pro- centow uczyniony przezemnie Wisłouchowi, nawet przyznaniem upoważniony został, a to tym sposobem: Gdy przypadkiem niby wypadł mi nocleg po wyjeździe z domu Wisłoucha w Mieście Powiatowém Kobryniu, tam troskliwy zięć przeprowadzał Matkę, a przybywszy do Kobrynia, po niejakim czasie prezentował mi Wisłouch Rejenta z księgą, wzywając do pod- pisania darowizny procentow, i zapewniając, iż tym sposobem układ obustronny z wszelką kończy się formalnością. — Całą tę okoliczność krzywdy mojey w Naypoddanniéyszey Prośbie przeniosłam do podnożka Tronu. — Nie mam potrzeby tłómaczenia się na zarzut, że nie cały móy fundusz oddałam do podziału; żałuję, że ten zarzut jest fałszywym; niech się Wisłouch w tey kategoryi lepiey zapewni od drugich moich zięciow, kiedy sam zapomniał.— Dwie tylko niepewne summki, na Racyborskim i Ossolińskim w Królestwie Polskiém, zostały nieobjęte działem, ale za wiadomością zięciow. Po długim i kosztownym dla mnie processie, część tych należności odzyskana, przeznaczoną została przezemnie na dobroczynne zakłady, a to dla pamiątki religiyney o duszy ś. p. Męża mego. Pani całego mojego funduszu, mogłam nic niedać zięciom, tém więcey, że wszystkie córki przed zeyściem z tego świata męża mojego, były wy- posażone, nie pomyślałam o następności, wi- działam w zięciach moich poczciwych ludzi, wyzułam się ze wszystkiego z miłą serca ocho- tą. — Powiada Wisłouch w oświadczeniu swo- jém, że stosownie do woli mojey i rozkazu wy- posażył trzy córki, i że już oddał na to cały posag wzięty odemnie. — Nigdym sobie nie ro- ściła prawa do wchodzenia w układy domowe zięciow moich, nie wiedziałam i nie wiem do- tąd, czy dał co w posagu córkom swoim Wi- słouch, lub nie? zawsze rzadko, zaś od 1819 roku, żadnych prawie stosunkow z domem Wi- słoucha nie mam. — Proces niniejszy dowodzi, ile wpływy powagi familiyney w interessach, działać mogą na Wisłoucha. — We wszystkich swoich pismach, a szczególniey w głosie odby- tym w Izbie Cywilney Grodzieńskiey, użala się Wisłouch na długie moje życie. W poźnym wieku moim, przy spokoyném sumnieniu, Bóg mi zachował w całey czerstwości moc duszy i u- mysłu, długo prośby ukochanych mi krewnych, zatrzymały rozwinienie processu z Wisłouchem, lecz i cierpliwość ma swoje granice, nie czyje więc rady, jak pisze Wisłouch, lecz własna mo- ja wola prowadzi mnie w interessach. — Nie odpowiadając na wiele innych mniey ważnych zarzutow, jeszcze muszę spytać Wisłoucha, ja- kie ma prawo żądać odemnie rachunku z co- dziennych moich wydatkow, pracowałam na to całe moje życie, aby mieć wygodną starość — Zbogaciwszy się mojém dobrem Wisłouch, za- trzymał moje dochody; pozbawił w starości nieodbicie potrzebnych wygod; zniosę niedo- statek, lecz niech się niespodziewa były zięć móy, aby ztąd jaką odniosł korzyść. — Zrobi- łam Testament wedle prawa; jeżeli przed koń- cem processu zeydę z tego świata, zostawię poszukiwanie mojey własności, nowym w sto- pniu moim właścicielom, a Exekutora Testa- mentu takiego uproszę i wybiorę, który wikłać długim processem spadkobierców moich Wisło- uchowi nie dozwoli. — Takowe oświadczenie przeciwko Wisłouchowi sporządziwszy przed Rejentem, upraszam W. Jana Jahołkowskiego Adwokata Sądu Głównego Grodzieńskiego, o- brońcę mojego w tey sprawie, aby niniejszy Manifest do Akt Sądu Głównego wnieść ra- czył, i uzyskał pozwolenie umieszczenia go nie- zwłócznie w Gazecie Kuryera Litewskiego. — Akt niniejszego oświadczenia JW. Stawająca sama zadyktowawszy, po odczytaniu z świad- kami, jako to: Urodzonym Klemensem Więckie- wiczem, i Urodzonym Antonim Karwowskim Obywatelami, pierwszym w Romanowie, dru- gim w Rozwadowie w Powiecie Włodawskim mieszkającemi, i ze mną Rejentem, własnorę- cznie podpisała (podpisano:) Konstancya z Mo- rochowskich Nowomieyska. Swiadek Klemens Wienckiewicz. Swiadek Antoni Karwowski. Franciszek Moczulski Rejent. Zgodność niniey- szego pierwszego głównego wyciągu z orygina- łem na stęplu groszy dziesięć spisanym, w A- ktach moich znaydującym się, poświadczam i takowy podpisem własnoręcznym i pieczęcią u- rzędową stwierdzony, JW. Nowomieyskiey na stęplu groszy piętnaście wydaję. Włodawa dnia 6 maja 1833 roku (podpisano:) Regent Powiatu Włodawskiego Franciszek Moczulski. (M.P.)

Takową Kopią Manifestu z mocy danego mnie poruczenia, podpisuję: Jan Jahołkowski Adwokat Sądu Izby Cywilney Grodzieńskiey.

Roku 1833 miesiąca maja 18 dnia. W sku- tek zaszłey rezolucyi w dniu dzisieyszym, na prośbę W. Jana Jahołkowskiego Adwokata Sądu Izby Cywilney Grodzieńskiey, takowa kopija Re- manifestu, przy okazaniu oryginału przez Kon- stancyę z Morochowskich Nowomieyskę, prze- ciwko Wiktorowi Wisłouchowi zaniesionego, do Ksiąg Oświadczeń i Manifestów co do sło- wa wpisaną została— o czém, jak równie, że się dozwala umieścić wGazetach Kuryera Litewskie- go,Sąd Izby Cywilney Gubernii Grodzieńskiey po- świadcza. Prezydent Wolski.

Zasiadający Mackiewicz.
Zasiadający Jakób Adamowicz.
Zasiadający Politalski.
Regent Michał Owierkowicz. (650)

Drukarnia A. Marcinowskiego.
Dozwala się drukować. Wilno. 1833. d. 2 Czerwca.
Cenzor Leon Borowski.